

inde i det rigtige Spor, eller om der er noget forsømt, om der er nogle Kommuner her i Landet, der kunne betragtes som Skødebørn, og andre, der kunne betragtes som Stifbørn. Jeg tror absolut, der er det.

Der er kun en enkelt Sag, jeg her ønsker at drage frem. I de Taler, jeg har holdt, henviste jeg til Lejligheden og til Betingelserne for at faa de store Indkomster og de store Formuer, og jeg nævnte der Jernvejene og Vandvejene . . . (Uro i Salen). Kan der ikke blive lidt mere Røher i Salen? (*Formanden* ringer). Jeg skal nævne nogle faa Købstæders Vækst siden 1870. I 1870 havde København et Indbyggertal af 181,291, i 1906 426,540. Frederiksberg havde i 1870 16,878 Indbyggere, i 1906 87,594. Aarhus havde i 1870 15,025, i 1906 55,193 Indbyggere. Jeg skal nævne endnu en By, nemlig Esbjerg. Hvad den havde i 1870, er ukendt — jeg har set et Sted, at den i 1840 havde 13 Indbyggere —, men eet kan jeg sige, nemlig at Jærne Sogn, hvori Esbjerg vistnok ligger, i 1870 havde 1,557 Indbyggere og i 1906 1,969. Det er jo ikke en saa overvældende Stigning, men Esbjerg har nu 15,665.

Af hvad Grund er Folketallet steget saa overvældende i disse Kommuner? Mon det virkelig skulde være Julenissen, der her har været paa Spil? Jeg tror det neppe. Jeg tror, at det netop er Jernvejene og Vandvejene, disse Kommuners Vækst skyldes, ligesom det ogsaa er dem, det skyldes, at i alt Fald de gamle af disse Kommuner have de store Indkomster og de store Formuer. Jeg tager vist neppe fejl i saa Henseende. Naar vi saa se, hvad Staten har maattet ofre her i vort Land for, at de store Byer have kunnet faa de store Indkomster og de store Formuer, skal jeg minde om, at Anlægskapitalen for vore Statsbaner pr. 31. Marts 1906 angives til 212,878,714 Kr. 58 Øre. Hvorvidt det passer, ja, det ved jeg ikke; jeg har nu en lumsk Anelse om, at dersom vi vilde gaa alle Statsregnskaberne igennem, vilde vi komme til en ikke ubetydelig højere Sum, men det er jo allerede en ikke saa lille Sum. Mon nu ikke de store Indkomster og de store Formuer for en hel Del skulde skyldes Anlægget af vore Statsbaner og den Omstændighed, at disse ere sam-

lede i Knudepunkter? Jeg tvivler ikke derom, og jeg tror heller ikke, at ærede Medlemmer tvivle derom. Det er nok de 212 Mill. Kr., der have været det grundlæggende for det store Folketal og ligesaa for de store Indkomster og de store Formuer.

Jeg har spurgt, om vi var inde i det rigtige Spor med vor Lovgivning. Jeg har i flere Retninger været ved at tvivle om, at vor Lovgivning, naar vi virkelig se efter, hvordan Skatteevnen er de forskellige Steder, kan staa Maal for en skarp Kritik, jeg tror det neppe. Jeg er ræd for, at vor nye Lovgivning ogsaa gaar en lille Smule i en fejl Retning. Jeg skal minde om det Forslag til en Grundværdistigningskat, som blev behandlet i sidste Rigsdags-samling; det findes i Lovforslaget om Jernbaneanlæg § 14, Tillæg C. for 1907—08, Sp. 2647. Der kunne ærede Medlemmer jo se, at vi skulde have en Grundværdistigningskat, og den skulde jo anvendes, tykkes jeg, paa Steder, som vi maaske hellere skulde have levnet til sidst. Der staar i den nævnte Paragraf, at „af den Værdistigning, som ved de ovenfor nævnte nye Jernbaneanlæg med Undtagelse af Dobbeltsporet paa Banestrækningen Nyborg—Strib og Ombygningen af Vejle—Give-Banen tilføres de Ejendomme eller Grunde, der nyde godt af Baneanlægget, bliver der — for de Privatbaners Vedkommende, hvortil intet Statstilskud ydes, dog kun, naar Koncessionshaverne ønske det — at syare en Afgift til dem, som udrede Anlægsudgifterne“. Men ogsaa for de Jernbaners Vedkommende, som Staten skal yde Tilskud til, skal Staten jo have sin Værdistigningskat. Jeg har i alt Fald ikke opfattet det bedre, end at der skal Staten vistnok ogsaa have sin Værdistigningskat. Mon det er rigtigt, mon vi virkelig ere begyndte paa de rigtige Steder? Naar vi tage det Jernbanekort for os, som vi fik omdelt, da Banelovforslaget blev vedtaget, og betragte det, saa staar det saadan for mine Øjne i alt Fald, at det er ude i de aller-yderste Kanter, at vi skulde have Jordværdistigningskatten. De Hovedaarer, hvor Knudepunkterne ere, hvor der er Lejlighed til at faa de store Indkomster og de store Formuer, nej, der skulde vi ingen